

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

ÇALGI EĞİTİMİ TAMBUR DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI

9, 10, 11 ve 12. Sınıflar

Ankara 2016

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	3
TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI	4
TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİYE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER	5
TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI	6
TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI	7
TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR	8
TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	9
TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE VE SÜRELERİ	10
9. SINIF TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI	11
10. SINIF TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI	14
11. SINIF TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI	16
12. SINIF TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI	17

GİRİŞ

Klasik Türk müziğinin en maruf mızraplı çalgısıdır. Telaffuzu “tunbûr” şeklindedir. Arapçada tı ile yazılır ve aslı “tunbûr”dur, cem’i “tanâbîr” gelir. Sümerlerde “pandur, pantur” ve Yunancada “pantura” sazlarının adından geldiği ileri sürülmektedir. Ancak “pantura”da Sümerlerden Mısır yoluyla Yunancaya geçmiştir. Sümerlerin 5000 yıl önce kullandığı ilkel mızraplı “pantur”un tamburun atası olduğu şüphesizdir. Hatta bütün mızraplı sazların da atası olduğu düşünülmektedir. Tambur, mızraplı sazların en zarifidir. Daha önce farklı boyutlarda Araplarda, İran’da kullanılmasına rağmen klasik Türk müziğinin her devresinde kullanılmış ve kullanılmaktadır.

Tamburun mızrabı asıl bağadan (kaplumbağa kabuğu) yapılır. Telleri çelik ve sarı bakırdan (pirinç) denilen metallere olur. Perdeleri katküt denilen ameliyat ipiyle bağlanmaktadır. Ancak günümüzde muhtelif çaplardaki misina ile bağlanır. Perdeli olması nedeniyle Türk musiki-sinin adeta piyanosu olarak kabul edilmektedir. Türk musiki makamları dersi veren eğitimcilerin tercihen kullandığı bir sazdır. Klasik sazlarımızdan birisi olup insan ses sahasına en uygun saz olarak kabul edilir.

Kaba rasttan tiz nevaya kadar kullanılan ses sahasına sahiptir. Asırlardan beri klasik metot-la çalınıp icra edilegelmiştir. Bunlara örnek olarak geçmiş zamanlarda Tamburi İzak, III. Sultan Selim Han, Tamburi Büyük Osman Bey, Tamburi Ali Efendi gibi çok temiz ve klasik üslupla tamburu icra eden musikîşinasları saymak mümkündür. İleri kabiliyet gösterenler arasında ise Kadı Fuad Efendi’yi ancak virtüöz olarak Tamburi Cemil Bey günümüzdeki tamburilerin ideali olarak bir çok yeni ustaların çıkmasına neden olmuştur. Şemseddin Refik Fersan, oğlu Mes’ud Cemil Bey, İzzettin Ökte, Kemal Batanay, Necdet Yaşar, Ferit Sıdal’ı sırasıyla saymak mümkündür. Günümüzde de çok iyi yetişmiş tamburilerde bu güzel sazın icrasını yaparak Türk musikisine katkı sağlamaktadırlar.

Günümüz modern eğitim anlayışı esas alınarak geçmişten beri varlığını koruyan geleneksel tambur meşkinin temel prensiplerinin öğrenciye kazandırılması önemlidir. Bu bağlamda nota ve solfejle beraber ezberle dayalı bir repertuar aktarımı ile musiki hafızasının güçlendirilmesi de hedefler arasında yer almaktadır.

Türk mûsikîsinin en temel çalgılarından biri olan Tambur Dersi Öğretim Programı hazırlanırken temel seviyeden başlanılarak tamburun tanımı, geçmişten günümüze kadar gelişimi ,ve makamsal uygulamalarına yer verilmek suretiyle, Güzel Sanatlar Liselerinde geleneksel Türk müziğinde kullanılan bir çalgı olarak eğitimini düzenleyip geliştirmek amaçlanmıştır.

TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN GENEL AMAÇLARI

Tambur Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin genel amaçları ile Türk Millî Eğitimin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanmıştır.

Bu programla öğrencinin;

1. Türk mûsikîsinin en temel çalgılarından biri olan tambur sazının Türk müzik kültüründeki yerini anlaması,
2. Tamburdan ses çıkartarak diğer sazlarla yakalanması gereken ahenk birliğini kazanması,
3. Tambur çalma tekniklerini kavraması ve uygulaması,
4. Tamburun tarihi gelişimi, yapımı, özellikleri ve bakımı hakkında bilgi edinmesi,
5. Saz repertuarının yanı sıra sözlü repertuvara yönelik eser dağarcığı oluşturması,
6. Bireysel ve grup çalışmalarında sorumluluk duygusunu kazanması,
7. Ülkemizin musikî kültürüne hizmet edecek bilişsel ve teknik donanıma sahip olması amaçlanmaktadır.

TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENCİLERE KAZANDIRMAYI HEDEFLEDİĞİ BECERİLER

Tambur Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler aşağıda sunulmuştur:

1. Mızrap kullanma tekniklerini uygulama
2. Temiz ses elde etme
3. İcra (yorumlama)
4. Tonalite ve modalite (makam) tanıma
5. Müziksel algılama
6. Müziksel işitme
7. Sahne ve performans
8. Analitik düşünme
9. İş birliği
10. İletişim
11. Yaratıcı düşünme
12. Problem çözme
13. Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma
14. Araştırma
15. Türkçe'yi doğru ve etkili kullanma

TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖĞRENME-ÖĞRETME YAKLAŞIMI

Çalgı eğitimi birçok teknik ve müzikal becerinin öğrenilmesini gerektiren bir eğitim sürecidir. Öğrencilerin bu kazanımları edinebilmeleri için öğrenmeyle ilgili çeşitli taktik, teknik, beceri ve bilişsel özelliklere sahip olmaları gerekir. Öğrencilerin, bu niteliklere sahip olmaları etkili bir biçimde gerçekleştirilecek olan eğitim uygulamalarından geçmektedir. Tambur eğitimi sürecinde tambur çalmaya yönelik gerekli temel becerilerin kazanılması, büyük ölçüde öğrencilerin kendi öğrenme yollarının farkında olmasına ve kendi öğrenmelerini yönlendirebilmelerine bağlıdır. Öğrencilerin temel yapıları keşfedebilmeleri için öğrenme sürecine aktif katılmaları gerekir. Öğrenciyi harekete geçiren en önemli güdü merak, başarılı olma ve birlikte çalışmadır. Bu bakımdan öğretmen öğrencinin anlama, keşfetme merakını giderme isteğini yönlendirmeli ve öğrenciyi teşvik etmelidir. Öğrenciler kendilerinin başarılı ve yeterli oldukları alanlara daha çok ilgi duyarlar. O nedenle sınıfta öğrencilerin başarıma güdüsü doyurulmalıdır. Öğretmen, öğrencinin kendi kendini denetleyebilecek ve dıştan etki olmadan içten gelen bir istekle öğrenmeyi pekiştirmesini sağlamalıdır.

Eğitimde son eğilimler, geleneksel öğretmen merkezli yaklaşımdan, öğrencilerin üstbilişsel farkındalıklarını geliştirmeye doğru yönelmiştir. Üstbilişsel farkındalık, öğrenmede zorlukların üstesinden gelmek ve öğrencilerin sahip oldukları düşünme becerilerini geliştirmek için önemlidir. Kendi öğrenmelerini düzenleyen öğrenciler karmaşık öğrenme durumlarında çözüm üretebilir. Öğrencilerin, tambur eğitiminde kullanılabilecek geniş bir strateji repertuarı kazanmaları, aynı zamanda bu yolla kendi öğrenmelerini düzenleme ve kontrol edebilmelerine rehberlik edilmelidir.

Çalgı eğitiminde öğrenme, kişinin yeteneklerine, onun biyolojik ve kültürel gelişmişliğine, müziğe ve çalgıya karşı olan ilgisine, öğrenme ortamının durumuna bağlı olabilmektedir. Her öğrencinin çalgıya ve müziğe olan yatkınlığı farklı olabileceği için, Tambur Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımlar farklı bilişsel ve psikomotor beceriyi vurgulayacak şekilde yapılandırılmış, konular öğrencilerde müzik bilinci oluşturacak nitelikte tasarlanmıştır. Programda bilgi, beceri, değer ve tutum açısından denge gözetilmiştir. Programda yer alan bilgi, beceri ve değerlerin öğrencilere kazandırılabilmesi için aktif öğrenme yöntemlerinin ve öğretim etkinliklerinin kullanımı gerekmektedir.

Bu bakımdan programın uygulanması sırasında öğrenciyi merkeze alan, üstbilişsel farkındalık geliştirmesine olanak sağlayacak ve öğretmenin rehber görevi gördüğü bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturulması uygun olacaktır. Programın uygulanmasında öğretmen tek bir öğrenme-öğretme stratejisi belirlemek zorunda değildir. Kazanımların içeriği ve öğrenciyi kazandırılması hedeflenen becerilere bağlı olarak farklı öğrenme-öğretme stratejileri (buluş yoluyla öğrenme, sunuş yoluyla öğrenme, araştırma yoluyla öğrenme, tam öğrenme, iş birlikli öğrenme, yapılandırmacı öğrenme), yöntem ve teknikleri dengeli ve amacına uygun şekilde birlikte kullanılabilir.

TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Değerlendirme; öğretim programında yer alan kazanımlarda belirtilen bilgi, beceri ve tutumlara öğrencilerin ne oranda ulaştıklarının tespit edilmesi ve tespit edilen eksik ya da yanlış öğrenmelerin giderilmesi için önlemler alınmasının sağlanması açısından önemlidir. Çeşitli ve çok sayıda ölçme aracı kullanılarak sistematik olarak yapılan değerlendirme sonuçları, sadece not vermek için değil; öğrencilere performansları hakkında geri bildirim verme, öğrencileri gösterebilecekleri en üst performans seviyesine ulaştırmak için motive etme, öğretim etkinliklerinin ve öğretim programının etkililiğini belirleme amacıyla kullanılabilir.

Tambur Dersi Öğretim Programı'nda öğrenciler, bireysel olarak eğitime tabi tutulacaktır. Öğretmenlerin, tambur dersinde öğrencilerin edindikleri bilgi, beceri ve tutumları değerlendirmek amacıyla dinleme ve gözlem gibi yöntemleri kullanmaları önerilmektedir. Bu yöntemler uygulanırken öğrencinin saza olan hâkimiyeti, düzgün ses çıkartıyor olması ve üsluba yönelik icra kabiliyetinin olup olmadığına bakılmalıdır. Tambur çalmanın yanı sıra musiki ahlakının gerektirdiği davranışlar öğrenci değerlendirmesinde dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin başarısını değerlendirmede farklı araç ve yöntemlerin birlikte kullanılması önemlidir. Kullanılacak ölçme aracı ve değerlendirme yaklaşımı, ölçülmek istenen becerilere ve değerlendirme sonuçlarının hangi amaçla kullanılacağına bağlı olarak belirlenmelidir. Psikomotor ve duyuşsal alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, dereceli puanlama anahtarı ya da derecelendirme ölçekleri şeklinde tasarlanmış gözlem formlarının yanı sıra öz ve akran değerlendirme formları kullanılabilir. Bilişsel ve psikomotor alanlara ilişkin kazanımların değerlendirilmesinde, bireysel ya da grup çalışması şeklinde tasarlanmış proje ve performans çalışmaları kullanılabilir.

Değerlendirme sonrasında performansları hakkında verilen yapıcı geri bildirimler; öğrencilerin neyin önemli olduğunu, neyin öğretilmeye çalışıldığını ve hangi alanda gelişmek için çaba sarf etmeleri gerektiğini kavramalarını sağlayacaktır.

TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

1. Tambur Dersi Öğretim Programı'nda hedeflenen kazanımlar, Osmanlı'nın geleneksel musiki yapısında saz meşki adı verilen eğitimin tüm evreleri göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır. Tambur meşkinde öğrencinin hafızaya dayalı olarak yapacağı icralar sanatsal yeterlilik açısından önemlidir. Derslerde tambur icrasının yanı sıra Osmanlı musiki kültürüne ait açıklamaların yapılması gerekmektedir. Bu nedenle musiki tarihi ilgili görsel malzeme ve kaynak kullanılmalıdır. Tamburun diğer sazlarda bulunmayan felsefi yapısı öğrenciye hissettirilmelidir.

2. Programdaki tambur öğretimi temel seviyeden başlamakta ve belli bir düzen dâhilinde ilerlemektedir. Kazanımlarda verilen peşrev, saz semaisi ve ilahiler için eser seçimine öğretmen karar vermelidir. Seçilen eserler kazanımlara uygun olmalıdır. Klasik ekol sahibi üstatların eserlerine ağırlıklı olarak yer verilmelidir. Örnek eser sayısı öğrencinin düzeyine göre artırılabilir. Ders kitabı dışında öğretmenin belirleyeceği yardımcı kaynaklar öğrenme esnasında büyük kolaylık sağlayacaktır. Ses ve görüntü kayıtları ders içerisinde etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

3. Programda yer alan ünitelerin eksiksiz olarak işlenmesi şartıyla konu içeriğinde yer değiştirmeler yapılabilir.

4. Özellikle 11 ve 12. sınıflarda uygulanacak eser icraları öğrencinin tavır kazanması açısından dikkatle takip edilmelidir. 10. sınıftan itibaren kısa dinletiler ve resitaller yaptırılarak öğrencinin sahne deneyimi kazanması sağlanmalıdır.

5. Öğrenci bir sanatkar adayı olarak düşünülmesi ve saz eğitimi dışındaki süreçler de program boyunca takip edilmelidir. Herhangi bir sorun tespit edildiğinde bu sorunun nedenleri araştırılmalı ve öğrenciyle birlikte çözüm yolları aranmalıdır.

6. Öğretilecek eser sadece nota tekrarıyla oluşmamaktadır. Bestekâr, eserin yazıldığı dönem, tavır ve ekol gibi daha pek çok özellik öğrenciye verilmelidir.

7. Karşılıklı ve beraber icra etkinlikleri akort birliğinde önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle program boyunca öğrencilerden çalışma grupları oluşturulmalıdır. Öğrencilere gruplar hâlinde icra yaptırılarak ortak beceri kazanımı sağlanmalıdır. Ortak icrada amaç gruptaki her öğrencinin bir diğerini dinlemesi ve sazlarında ortak ahenk yakalamalarıdır. Bu şekilde akort birliği sağlanacak ve icra topluluklarına intibak edilebilecektir.

8. Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan üniteler ve kazanımlarla ilişkilendirilerek tabloda sunulan değerlere ilişkin çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Etkinlik ve çalışmalar planlanırken örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanılabilir.

Değerler	Konu Başlığı
Alçak gönüllülük	Hilm
Vefali olma	Hatır bilmek ve saymak
Öz güven	Toplum önünde konuşma ve icra
Vatanseverlik	Onurluluk

Bu değerlerin, öğrencilere aktarılabilmesi için ders kitabında etkinlik, çalışma, araştırma konusu veya okuma parçası olarak yer alması sağlanmalıdır.

TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

9, 10, 11 ve 12. sınıflar için geliştirilen programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 9. sınıf düzeyinde üç, 10.sınıf düzeyinde iki, 11. sınıf düzeyinde iki, 12.sınıf düzeyinde bir ünite yer almaktadır. Üniteler ve konuların işlenişi sırasında dikkat edilmesi gerekli hususlar, açıklama veya sınırlamalar ilgili konu başlıklarının altında verilmiştir. Kazanımlar; sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir.

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir.

Sınıf Düzeyi	Ünite no.	Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi	Kazanım Açıklaması
				9.2.1.3. Müstahzen akordu kullanır.	<i>Yegâh perdesi diyapazondaki la sesine çekilmelidir.</i>

TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE VE SÜRELERİ

9. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Tambur Çalmanın Temel Özellikleri	13	8	22
Tamburda Akortlar ve Mızrap Kullanımı	28	18	50
Tamburda Etütler ve Eser Çalışmaları	9	10	28
TOPLAM	50	36	100

10. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Tamburda Nüanslar ve Eserlere Giriş	11	6	16
Makamlara Giriş	11	30	84
TOPLAM	22	36	100

11. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Türk Müziği Usulleri ve Makamları	2	66	92
Tamburda Makamlar ve Uygulamaları	9	6	8
TOPLAM	11	72	100

12. sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Usuller Makamlar ve Uygulamaları	15	72	100
TOPLAM	15	72	100

9. SINIF TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

9.1. TAMBUR ÇALMANIN TEMEL ÖZELLİKLERİ

Terimler: Bağa, mızrap, tambur, tekne, sap, eşikler

9.1.1. Tamburun Tanımı

9.1.1.1. Tamburu tanımlar.

9.1.2. Türk Musikisinde Tamburun Tarihî Gelişimi

9.1.2.1. Tamburun icra edildiği musiki coğrafyasını kavrar.

9.1.2.2. Türk musikisi içerisinde tamburun icra edildiği alanları tanır.

a) *Tamburun Türk müziği ses sistemi ile klasik Türk müziği içerisindeki önemi vurgulanmalıdır.*

b) *Türk musikisine katkı sağlayan tamburiler ve önemli eserleri hakkında bilgi verilmelidir.*

9.1.3. Tamburun Özellikleri

9.1.3.1. Tamburun yapısı ve özelliklerini açıklar.

Tamburun perdeleri ve ölçüleri açıklanmalıdır.

9.1.3.2. Tambur mızrabı bağayı tanır.

Mızrabın kaplumbağanın kabuğundan nasıl yapıldığı ve açılması konusunda bilgi verilmelidir.

9.1.3.3. Değişik tambur türlerini tanır.

9.1.4. Tambur Yapımı ve Bakımı

9.1.4.1. Tambur teknesi için ağaç seçiminin önemini kavrar.

9.1.4.2. Tambur teknesi için seçilen ağacın nasıl işlendiğini açıklar.

Tamburun yapımı aşamasında ağacın dilimlere ayrılması, işlenmesi, göğüs tahtasının hangi ağaçtan olması gerektiği, sapının inceliği-kalınlığı, burguları, eşikleri ve perdelerinin bağlanması süreci anlatılmalıdır.

9.1.4.3. Tambur mızrabının önemini ve işlevini kavrar.

9.1.4.4. Tamburun bakımını ve muhafazasını kavrar.

9.1.5. Tamburun Ana Perdeleri

9.1.5.1. Kaba rast perdesine basar.

9.1.5.2. Kaba düğâh, kaba buselik, kaba çargâh perdelerini ayırt eder.

9.1.5.3. Tamburda ana perdelerin adlarını söyler.

9.2. TAMBURDA AKORTLAR VE MIZRAP KULLANIMI

9.2.1. Tamburda Genel Akort

9.2.1.1. Türk müziği akort sistemini ney sazının oluşturduğunu açıklar.

9.2.1.2. Tamburda bolahenk akordunu kullanır.

9.2.1.3. Müstahzen akordu kullanır.

Yegâh perdesi diyapazondaki la sesine çekilmelidir.

9.2.2. Mızrap Kullanma Teknikleri

Konu Açıklaması: Mızrap tutuşu ve vuruşu ile ilgili çalışmalara ileriki dönemlerde de devam edilerek değişik sesler elde edilmesi sağlanmalıdır.

9.2.2.1. Doğru mızrap tutuşunu gösterir.

9.2.2.2. Mızrabı farklı açılarda vurunca oluşan ses değişimini fark eder.

9.2.3. Tamburu Tutuş ve Oturuş Pozisyonu

9.2.3.1. Oturma pozisyonunda tambur tutuşunu gösterir.

9.2.3.2. Tamburun ve vücut açısının oranını kavrar.

9.2.4. Tutuş Pozisyonunda Mızrap Kullanma

9.2.4.1. Temel tutuş pozisyonunda çıkan sesi tanır.

9.2.4.2. İlk tutuş pozisyonunda kullanılacak parmakları gösterir.

9.2.4.3. Perdeler ne şekilde basılacağını kavrar.

9.2.4.4. En alt boş telden çıkan sesin temel ses olan yegâh (re) sesi olduğunu fark eder.

9.2.4.5. Mızrapla sert ve yumuşak vuruşlarda oluşan ses değişimini ayırt eder.

9.2.4.6. Bir perdenin dibine ve üstüne basarak değişik sesler çıkartabileceğini gösterir.

9.2.5. Tamburda Alttan Birinci Telden İlk Beş Ses Çalışması

9.2.5.1. Re (yegâh) la (dügâh) aralığındaki notaları çalar.

9.2.5.2. Birinci kademedede alt üst mızrap çalışmaları yapar.

9.2.5.3. Parmak ve mızrap pozisyonları tespit edilen melodik etütleri çalışır.

9.2.5.4. Birinci teldeki seslere çalışırken ikinci teldeki sesleri kullanır.

9.2.5.5. Mızrapla tremola ve çarpma yapar, sapı sallayarak rezonans oluşturur.

9.2.6. Tamburda Alttan Birinci Telden İkinci Beş Ses Çalışması

9.2.6.1. Si'den (buselik) fa'ya (acem) kadar olan perdeleri çalar.

9.2.6.2. İkinci kademedede alt üst mızrap çalışmaları yapar.

9.2.6.3. Parmak ve mızrap pozisyonları tespit edilen melodik etütleri çalar.

9.2.7. Tamburda Alttan Birinci Telden Üçüncü Beş Ses Çalışması

9.2.7.1. Sol ile (gerdaniye), re (tiz neva) arasındaki perdeleri gösterir.

9.2.7.2. Üçüncü kademedede alt üst mızrap çalışmaları yapar.

9.2.7.3. Parmak ve mızrap pozisyonları tespit edilen melodik etütleri çalar.

9.2.8. Tamburda Alttan Birinci Telde Kromatik Ses Çalışmaları

9.2.8.1. Re'den (Yegâh) la'ya (Dügâh) alt üst mızraplarla kromatik etütleri çalar.

9.2.8.2. La'dan (Dügâh) fa'ya (Acem) alt üst mızraplarla kromatik etütleri çalar.

9.2.8.3. Sol'den(Gerdaniye), re'ye (Tiz neva) alt üst mızraplarla kromatik etütler çalar.

9.2.8.4. Ana perdelerde inici-çıkıcı gam etütleri çalar.

9.3. TAMBURDA ETÜTLER VE ESER ÇALIŞMALARI

9.3.1. Bazı Temel Makamlarda Etüt, Eser ve İlahi Çalışmaları

Konu Açıklaması: Çargah makamı 2 saat, buselik makamı 4 saat, kürdi makamı 4 saat olarak işlenmeli ve 2,3,4 zamanlı usuller de bu süreler içinde verilmelidir.

- 9.3.1.1. Çargâh makamı dizisini açıklar.
- 9.3.1.2. Çargâh makamı dizisinde ritmik ve metodik etüt uygulamaları yapar.
- 9.3.1.3. Çargâh makamı dizisinde eser ve ilahi uygulamaları yapar.
- 9.3.1.4. Buselik makamı dizisini açıklar.
- 9.3.1.5. Buselik makamı dizisinde ritmik ve melodik etüt uygulamaları yapar.
- 9.3.1.6. Buselik makamı dizisinde eser ve ilahi uygulamaları yapar.
- 9.3.1.7. Kürdi makamı dizisini açıklar.
- 9.3.1.8. Kürdi makamı dizisinde ritmik ve melodik etüt uygulamaları yapar.
- 9.3.1.9. Kürdi makamı dizisinde eser ve ilahi uygulamaları yapar.

10. SINIF TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

10.1. TAMBURDA NÜANSLAR VE ESERLERE GİRİŞ

Terimler: Kaydırma, çarpma

10.1.1. Birinci Kademedede Parmak Kaydırma Yöntemi

10.1.1.1. Sol-si, sol-do, sol-re kaydırmasını uygular.

10.1.1.2. La-do, la-re kaydırmasını uygular.

10.1.1.3. Si-re kaydırmasını uygular.

10.1.2. İkinci Kademedede Parmak Kaydırma Yöntemi

10.1.2.1. Re-fa, e- sol, re -la kaydırmasını uygular.

10.1.2.2. Mi-sol, mi-la kaydırmasını uygular.

10.1.2.3. Fa-la, a-si kaydırmasını uygular.

10.1.3. Üçüncü Kademedede Parmak Kaydırma Yöntemi

10.1.3.1. Sol-si (gerdaniye-tiz buselik), sol-do (gerdaniye-tiz çargâh), sol-re (gerdaniye-tiz neva) kaydırmasını gösterir.

10.1.3.2. La-do (muhayyer-tiz çargâh), la-re (muhayyer-tiz neva) kaydırmasını gösterir.

10.1.3.3. Si-re (tiz buselik-tiz neva) kaydırmasını gösterir.

10.1.4. Tamburda Çarpma Pozisyonları

Konu Açıklaması: Çarpma pozisyonlarının çeşitlilik gösterdiği ve her pozisyonda çarpma yapılabileceği vurgulanmalıdır.

10.1.4.1. Çarpma kavramını açıklar.

10.1.4.2. İkinci, üçüncü ve dördüncü parmakla yapılan çarpma pozisyonlarını uygular.

10.2. MAKAMLARA GİRİŞ

10.2.1. Tamburda Temel Makam Uygulamaları

10.2.1.1. 5 ve 6 zamanlı usulleri vurur.

10.2.1.1. Rast, segâh, hüseyini makamları dizilerini kavrar.

10.2.2. Rast Makamında Uygulamalar

Konu Açıklaması: Rast makamı işlenirken nişabürek makamına da yer verilmelidir.

10.2.2.1. Rast makam dizisinde melodik etüt çalar.

10.2.2.2. Rast makamında sözlü eser ve ilahi çalar.

10.2.2.3. Rast makamında peşrev ve saz eseri çalar.

10.2.3 Uşşak Makamında Uygulamalar

10.2.3.1. Uşşak makam dizisinde melodik etüt çalar.

10.2.3.2. Uşşak makamında sözlü eser veya ilahi çalar.

10.2.3.3. Uşşak makamında peşrev ve saz eseri çalar.

10.2.4. Hüseyni Makamında Uygulamalar

Konu Açıklaması: Hüseyni içerisinde muhayyer makamı, muhayyer-kürdi ve acem-kürdi makamlarına da değinilmelidir.

10.2.4.1. Hüseyni makam dizisinde melodik etüt çalar.

10.2.4.2. Hüseyni makamında sözlü eser ve ilahi çalar.

10.2.4.3. Hüseyni makamında peşrev, saz eseri çalar.

11. SINIF TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

11.1. TÜRK MÜZİĞİ USULLERİ VE MAKAMLARI

11.1.1. Türk Müziği Usulleri

11.1.1.1. Yedi zamanlı ve sekiz zamanlı usulleri uygular.

11.1.2. Türk Müziği Makamları

11.1.2.1. Uşşak, hicaz, karcıgar makamlarının dizilerini açıklar.

11.2. TAMBURDA MAKAMLAR VE UYGULAMALARI

11.2.1. Nihavent Makamında Uygulamalar

11.2.1.1. Nihavent makam dizisinde melodik etüt çalar.

11.2.1.2. Nihavent makamında sözlü eser ve ilahi çalar.

11.2.1.3. Nihavent makamında peşrev, saz eseri çalar.

11.2.2. Hicaz Makamında Uygulamalar

Konu Açıklaması: Hicaz makamı içerisinde hicaz ailesi (uzzal, hümayun, zirgüle) makamlarına değinilmeli, hicazkar ve suzidil makamları açıklanmalıdır.

11.2.2.1. Hicaz makam dizisinde melodik etüt çalar.

11.2.2.2. Hicaz makamında sözlü eser ve ilahi çalar.

11.2.2.3. Hicaz makamında peşrev, saz eseri çalar.

11.2.3. Karcıgar Makamında Uygulamalar

11.2.3.1. Karcıgar makam dizisinde melodik etüt çalar.

11.2.3.2. Karcıgar makamında sözlü eser ve ilahi çalar.

11.2.3.3. Karcıgar makamında peşrev, saz eseri çalar.

12. SINIF TAMBUR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE, KONU VE KAZANIMLARI

12.1. USULLER MAKAMLAR VE UYGULAMALARI

12.1.1. Teori ve Usul çalışmaları

- 12.1.1.1. Dokuz ve on zamanlı usulleri uygular.
- 12.1.1.2. Saba, nihavend, kürdilihicazkar, hüzzam makamlarının dizilerini açıklar.
- 12.1.1.3. Usuller ve makamlarda verilen etütleri çalar.

12.1.2. Saba Makamında Uygulamalar

Konu Açıklaması: Saba makamı içerisinde bestenigâr ve düğâh makamlarına da yer verilmelidir.

- 12.1.2.1. Saba makamında melodik etüt çalar.
- 12.1.2.2. Saba makamında peşrev çalar.
- 12.1.2.3. Saba makamında saz semaisi çalar.

12.1.3. Segâh Makamında Uygulamalar

Konu Açıklaması: Yeni başlayanlar için teknik özellikleri bakımından segah makamında en elverişli saz eseri olarak kabul edilen Yusuf Paşa'nın Segah Peşrevi verilmelidir.

- 12.1.3.1. Segâh makamında melodik etüt çalar.
- 12.1.3.2. Segâh makamında peşrev çalar.
- 12.1.3.3. Segâh makamında saz semaisi çalar.

12.1.4. Kürdilihicazkâr Makamında Uygulamalar

- 12.1.4.1. Kürdilihicazkâr makamında melodik etüt çalar.
- 12.1.4.2. Kürdilihicazkâr makamında peşrev çalar.
- 12.1.4.3. Kürdilihicazkâr makamında saz semaisi çalar.

12.1.5. Hüzzam Makamında Uygulamalar

- 12.1.5.1. Hüzzam makamında melodik etüt çalar.
- 12.1.5.2. Hüzzam makamında peşrev çalar.
- 12.1.5.3. Hüzzam makamında saz semaisi çalar.